

114264

Herr John M. Reitan,
Soknedal.

UTENRIKSKRONIKK

VED VICTOR MOGENS

Nr. 22/23 1940	15. juni 1940	Hefte 34/35 3. årgang
E. JENSEN Bil- og Motorsykkkelverksted Smedgt. 35, Oslo - Tlf. 81 493	SANITÆR og VARMEANLEGG	
25 A R S praksis	RETNING SVEISNING Hurtig - Billig	
	VIKING ASSURANCE	
Stor-Ko-Fa STORGATENS KONFEKSJONSFABRIKK O. LAF RØSBERG Utsalg: Storgata 7 II etasje Landets største utvalg i herre- og gutte-klær Egen avdeling for bestillinger	Norske Manufakturvarer	

nødvendig å reise til Tunis og Korsika for å demonstrere Frankrikes vilje til å forsvare disse deler av den franske republikk, en reise, som i den franske presse blev betegnet som et triumftog. Men den 22. desember 1938 opsa Italia den fransk-italienske traktat av 1935.

Til kravet om Tunis, Korsika og Dsjibuti (Etiopias naturlige havnestad ved Rødehavet)* har også folkets røst føiet Nizza og Savoia og går dermed løs på det franske kontinent. Og kravene er også rettet mot England og heter Malta, Cypren, Suez og Aden, de britiske knutepunkter i Middelhavet og Rødehavet, som sikrer veien til India, men som etter det italienske syn gjør Italia til fange i sitt eget hav. Og når i denne skjebnetid for det britiske imperium Spania reiser kravet «Gibraltar for Spania», forstår vi hvad det betyr for det britiske verdensrike, at Italia har meldt sig som deltager i denne store krig. Jeg vil i en senere kronikk få anledning til nærmere og forklare den historiske forutsetning og den politiske betydning av disse krav.

Avslutningen av

krigen i Norge

er den tredje historiske begivenhet den siste uke. Etter at vestmaktene hadde opgitt sin «hjelp» til forsvaret av Syd- og Mellem-Norge og hadde innskibet sine temmelig verdiløse hjelpetropper i Åndalsnes og Namsos, blev kampen fortsatt i Nord-Norge. Denne del av vårt land vilde vestmaktene ikke så gjerne opgi, fordi Narvik som eksporthavn for den svenske malm spiller en særlig stor rolle for dem. Her blev også friske troppestyrker satt inn, ikke bare engelske og franske, men også en polsk avdeling som er opgitt til 4 000 mann. De norske tropper av 6. divisjon — den eneste som var mobilisert ved krigsutbruddet (p. g. a. Finnlands-krigen) — blev også tvunget til å delta i denne fortsatte kamp på norsk område for britiske interesser. Våre statsmakter, konge, kronprins, regjering, representanter for Stortinget, ja endog de nyvalgte ledere for Norges Bank gjorde Tromsø for en tid til Norges hovedstad og ledet derfra kampen mot de tyske okkupasjonstropper. Denne fortsatte krig, som

savnet ethvert nasjonalt formål, og som har lagt det vesentlige av to norske byer i ruiner (Bodø og Narvik) og kostet mange nordmenns liv, førte riktignok til erobringen av malmhavnen Narvik ved de forente britisk-fransk-polske-norske tropper. Men alle våre ofre var bortkastet — hvad ethvert fornuftig menneske kunde sagt på forhånd — for ikke mange dager efter trakk våre allierte hjelpetropper sig tilbake og overlot de norske soldater til sin skjebne.

Om morgenen den 9. juni fikk vi vite at ved midnatt var fiendtlighetene i Nord-Norge innstillet. Og senere på dagen nådde følgende melding oss over Sverige:

Kongen, Kronprinsen og Regjeringen erklærer i en proklamasjon at krigens hårde nødvendighet har tvunget de alliertes regjeringer til å samle sine krefter på andre fronter, hvor alle soldater og alt materiell trenges. De norske tropper som under en to måneders lang kamp har vist mot og tapperhet, er ikke i besiddelse av tilstrekkelige mengder ammunisjon og jagerfly, og kan ikke fortsette kampen mot den tyske overmakt, men nordmennene deltar i kampen på andre fronter. For å hindre en ytterligere ødeleggelse av en landsdel som ennå er i behold, har Kongen og Regjeringen besluttet å følge overkommandoens råd og innvilge videre opgi kampen innen landet og forlegge den utenfor landets grenser. Samtidig blir arbeidet for å vinne igjen landets frihet og rett fortsatt.

Vi blev senere gjort bekjent med, at de nevnte statsmakter samt Stortingets førstepresident var lykkelig ankommet til London, og at de vilde fortsette å lede krigen mot Tyskland fra norsk område (den norske legasjonsbygning i London).

Det ovenfor siterte dokument er ikke bare et av de mest *tragiske* i vår historie, tragisk fordi det proklamerer det endelige nederlag efter en langvarig og tapper motstand, og fordi det forteller om et nytt og kynisk forræderi mot vårt land fra de maktters side, som har ansvaret for at vi kom med i krigen, og for hvis interesser vi har kjempet mere enn for våre egne. Men det er også et *uhyggelig* dokument, fordi det betyr en til forbrytelse og fedrelandsforræderi grensende hensynsløshet overfor Norge og dets interesser.

Samme dag som statsminister Chamberlain stod op i Parlamentet og fortalte, at vestmaktene hadde opgitt Syd- og Mellem-Norge og trukket sine tropper tilbake, stod utenriksminister Koht i den engelske kringkasting og forsikret oss på sitt knud-

rete sprog, at nu gjaldt det å holde ut og kjempe videre. Samme dag, som Italia erklærte krigen og gjorde ethvert håp om seier for vestmaktene illusorisk, fikk vi fra den samme kilde til nasjonal styrkelse en forsikring om at kampen vilde bli fortsatt — på andre slagmarker.

Den siste norske avdeling blir tvunget til overgivelse, våre statsmakter må forlate landet, men våre soldater skal fremdeles slåss for vestmaktenes sak, og vårt land skal fremdeles befinne sig i krigstilstand med okkupasjonsmakten! Dette er det glade vanvidds politikk. Regjeringen Nygaardsvold, som har vært Hans Majestets ansvarlige rådgiver i de siste måneder, fører nu en ideologisk krig i strid med Norges interesser, ja med landets eksistens som innsats. Denne regjering har riktignok intet å tape, men alt å vinne — men Norge har ennå meget som kan settes på spill. Ti det må være klart, at *Norge* ikke hadde noen som helst fordel ved en fortsettelse av krigen efter at vestmaktene hadde trukket sine tropper tilbake den 2. mai, hvis disse makter blev seierherrer. Derimot hadde vi meget å risikere ved en fortsatt krig, hvis den annen part kom til å optre som seierherre ved fredsforhandlingene. At regjeringen ikke bare satte landets frihet og selvstendighet på spill, men også kongehusets stilling er en annen sak. For alle oss, som med kjærlighet og hengivenhet har vært knyttet til vårt gjenreiste kongedømme, er det dypt tragisk at kongen har fulgt grunnlovstridige råd og derved bragt oss i samme situasjon som i 1905, da «kongens personlige politikk» hadde «umuliggjort dannelsen av noe ansvarlig råd», og den norske kongemakt derfor var trådt ut av funksjon — for å sitere 7. juni-beslutningen (Grunnlovens § 41). Det må sies å være et grunnlovsbrudd (§ 25) å overlate norske tropper i fremmede makters tjeneste uten Stortingets samtykke.

Men hvad mener denne regjering å opnå med å fortsette krigen, efter at hele landet er opgitt, den selv er flyktet og mens motstanderens militære posisjon med over 90 pct. sannsynlighet må tilsi at han blir seierherre? Hvis landsforræderi er å ofre landets interesser for personlige hensyn, sympatier eller fordeler så er dette landsforræderi — og et oplagt landsforræderi.

== UTENRIKSPOLITISK DAGBOK ==

- 31. mai.** *De franske armeer* i Flandern og Artois (1., 7. og 9. armé) er splittet og en stor del tatt til fange. Restene av *den engelske hær* er nu trengt sammen få km. fra kysten og søker å undkomme over Kanalen i skib, som utsettes for stadige tyske bombeangrep.
- 1. juni.** *Rikskommissar for de besatte områder i Norge, Terboven*, uttaler sig under en parade av tyske tropper i Oslo for første gang offentlig om forholdet mellem okkupasjonsmakten og Norge. «Avgjørende for fremtiden,» sa han bl. a. «er den nuværende og fremtidige holdning hos folket og særlig hos de kretser, som anser sig ansvarlig i politikk, forvaltning og næringsliv.»
I Nederland frigir tyskerne de hollandske krigsfanger.
Bodø inntas av tyske tropper.
- 2. jun** *Krigsminister Eden* påstår i en radiotale, at kjernen av det britiske ekspedisjonskorps er reddet, men tyskerne har vunnet store strategiske fordeler. Chefen for ekspedisjonskorpset, lord Gort, kommer tilbake til England og dekorerer og permitteres.
I Romania går utenriksminister Gafencu av og erstattes av transportminister Gigurtu av Gogas nasjonal-kristelige parti.
Marseille bombarderes for første gang.
- 3. juni.** *Dunkerque* angripes av tyske tropper fra vest, syd og øst. Det samlede fangetall i Flandern og Nord-Frankrike hittil opgis til 330 000 mann, bortsett fra den belgiske hær.
Paris utsettes for krigens største luftangrep. Den materielle skade er meget stor, og 240 mennesker skal være drept.
- 4. juni.** *Dunkerque* er tatt, dermed er hele kanalkysten i tyskernes hender og «*krigshistoriens største tilintetgjørelsesslag*» er kjempet til ende med en fullstendig tysk seier. Krigsbyttet er enormt. 1,2 millioner fanger er tatt. Churchill betegner begivenheten som en stor ulykke, men hevder at 335 000 mann av ekspedisjonskorpset er ført tilbake til England. Han opgir antallet av drepte, sårede og savnede til 30 000.
U. S. A. meddeler Japan, at de kommer til å stanse utførselen av en rekke krigsviktige varer, bl. a. gummi, jern, tinn, mangan, krom.
- 5. juni.** *De tyske tropper i Nord-Frankrike* går til angrep mot den franske hær på bred front. Somme og Oise-Aisne-kanalen er overskredet og den bakenfor liggende Weygand-linje, som er under bygning er gjennombrutt flere steder. I Tyskland forordner Hitler 8 dagers flagging og 3 dagers ringing med kirkeklokkene i anledning av «alle tiders største seier».
Den franske regjering omdannes på nytt. Daladier går ut, og Reynaud overtar selv utenriksdepartementet.

- 6. juni.** *De tyske angrep* på den franske nordfront fortsetter planmessig melder det tyske hovedkvarter. Hamburg og en rekke andre vest-tyske byer bombarderes.
- 7. juni.** *Weygand-linjen* er gjennombrutt på hele fronten. En rekke britiske flyveplasser angripes.
Alle italienske skib i åpen sjø har fått ordre om straks å søke nøytral havn.
- 8. juni.** *Under et flere dagers slag* i Somme-Oise-området er de franske styrker slått tilbake.
Tyske flåtestyrker i Nordhavet senker et britisk hangarskib (22 500 tonn), et troppe transportskib (21 000 tonn), et marin tankskib (9 100 tonn), foruten to torpedojagere og en ubåt.
I Spania finner store demonstrasjoner sted under ropet «Gibraltar for Spania».
- 9. juni.** *Den norske overkommando i Nord-Norge* har inatt kl. 24 innstillet kampen og optatt forhandlinger efter at de britisk-fransk-polske hjelpetropper er trukket tilbake. Kongen, kronprinsen, statsministeren med flere regjeringsmedlemmer samt stortingets førstepresident er ankommet til England.
I Alexandria, Egypt, er man gått igang med evakuering av byen.
- 10. juni.** *Tross avslutningen av krigen i Norge*, heter det i en proklamasjon fra «autoritativt norsk hold i Tromsø», at nordmennene deltar i kampen på andre fronter, at den «inntil videre» er opgitt innen landet, men forlegges utenfor Norges grenser.
Italia går med i krigen. Kl. 16.30 meddelte utenriksminister Ciano den franske og derefter den britiske ambassadør i Rom, at Italia fra morgenen den 11. juni betrakter sig som værende i krigstilstand med Frankrike og England.
- 11. juni.** *Det store slag i Nord-Frankrike* fortsetter fra Kanalen til Meuse, og tyske tropper står allerede 60 km. fra Paris. Den franske regjering har besluttet å flytte til Tours.
- 12. juni.** *De alliertes stridskrefter* ved St. Valéry overgir sig. 26 000 fanger. Den tyske fremgang fortsetter over hele fronten.
Italienerne bombarderer Malta.
- 13. juni.** *Marne* er overskredet. De tyske tropper står 20 km. fra Paris.
- 14. juni.** *Paris er i de tyske troppers besiddelse.*

Thv. Halvorsens Kullkran ^{A/s} BERGEN

Telegramadresse: «BUNKERS»

Telef.: Kontor 15040, Kai 17176

JENSEN & CO.

TORVGATEN 5 a & b — OSLO

Største utvalg i
frukt, fetevarer, kolonialvarer
hermetikk, delikatesser
sportsproviant

Telefon 27 130 (10 linjer)

Bærums Sparebank

Oprettet 1878

Prinsensgt. 26 B - Oslo

Filialer: Sandvika - Jar

L. ANDERSEN

Dronningens gate 21 b, vær. 624

Dame- og herreskredderi

Utfører 1. kl. arbeide
Rimelige priser

Watzins

Keratin

Hårets vitamin

Midlene mot flass og håravfall
er

Watzins Keratin
pomade og hårvann

Barnengens

FYLLEPENN- BLEKK

Klart — Løttflytende
i praktiske flasker